

TRYGGT, ROLIGT, SCHYSST?

- ATTITYDER TILL OCH KÄNNEDOM OM DISKRIMINERING
OCH KRÄNKNINGAR AV BARN INOM IDROTTE

En undersökning av TNS SIFO och Rädda Barnen



Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter. Vi väcker opinion och stöder barn i utsatta situationer – i Sverige och i världen.

Vår vision är en värld där varje enskilt barn har ett värde och respekteras, där vi lyssnar till barn och lär av dem och där alla barn har möjligheter och framtidstro.

Rädda Barnen ger ut böcker och rapporter för att sprida kunskap om barns förhållanden, ge vägledning och inspirera till nya tankar och diskussioner.

Du hittar våra publikationer i Rädda Barnens resurscenter,

<http://resourcecentre.savethechildren.se> .

© SIFO och Rädda Barnen

Författare: Rädda Barnen och SIFO

Projektledare: Helene Olsson

Layout och produktion: Hans Reuterskiöld

Rädda Barnen

107 88 Stockholm

Besöksadress: Landsvägen 39, Sundbyberg

Tel: 08-698 90 00

Fax: 08-698 90 10

www.rb.se

info@rb.se

Innehåll

Innehållsförteckning

Förord	4
Syfte och metod	5
Resultat i sammandrag	6
Undersökningsresultat	8

Förord

Idrotten är en av våra stora folkrörelser och den fritidsaktivitet som i särklass lockar flest barn och ungdomar. Att delta i idrott skapar grogrund för social gemenskap, stärkt självförtroende och förbättrad fysisk och psykisk hälsa.

Men precis som i skolan och i övriga samhället förekommer mobbning, kränkningar och diskriminering inom idrotten. Rädda Barnen har i en SIFO-undersökning tittat på föräldrars bild och erfarenhet av diskriminering och kränkningar av barn inom idrotten. Undersökningen visar att barn kränks inom idrotten på olika sätt. Den bekräftar också att föräldrar vill att idrottsföreningar ska arbeta mer för att motverka detta.

I statens stöd till svensk idrott är kraven tydliga: ”All verksamhet inom barn- och ungdomsidrotten som får statliga bidrag ska vara förenlig med FN:s konvention om barnets rättigheter. Ett barnrättsperspektiv bör därför ligga till grund för statens stöd till idrotten. När idrotten fungerar som bäst bidrar den till att barns lika värde stärks och utvecklas.”

Rädda Barnen har sedan 2010 satt fokus på barn och ungas rätt till en idrott fri från mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Rädda Barnen har utvecklat ett stöd till idrottsföreningar som vill motverka diskriminering och kränkande behandling i sin verksamhet. Vårt engagemang bygger på idén att idrott är viktigt och kan bidra med så mycket till alla barn och unga, inte minst för barn som har det trassligt under någon del av sitt liv. Idrotten kan främja hälsa men också bryta sociala barriärer. En idrott fri från mobbning, kränkningar och diskriminering, en idrott där alla får delta utifrån sina egna förutsättningar, där alla barn som vill kan beredas plats kan motverka det utanförskap som vi så ofta stöter på.

Det finns också en stor vilja inom idrottsrörelsen att komma till rätta med frågor som rör diskriminering, utslagning och kränkningar. Idéprogrammet ”Idrotten Vill”, som ligger till grund för idrottens verksamhet, betonar bland annat att alla ska känna sig välkomna till idrottsrörelsen och att verksamheten ska utformas så att exempelvis diskriminering och kränkande behandling motverkas. Vidare säger ”Idrotten Vill” att all barn- och ungdomsverksamhet ska bedrivas ur ett barnrättsperspektiv och följa FN:s konvention om barns rättigheter.

För att få bort kränkningar och diskriminering inom idrotten behövs förebyggande arbete och alla berörda måste på olika sätt involveras i det arbetet – ledare, föräldrar, barn och unga. Det är tidskrävande men nödvändigt att arbeta förebyggande och säkerställa att det finns tydliga åtgärdsplaner om något skulle inträffa. Vuxna måste ta sitt ansvar och se till att idrotten är trygg att delta i. Inget barn ska behöva fara illa, bli diskriminerad eller nekas möjlighet att vara med!



Agneta Åhlund

Chef för Rädda Barnens Sverigeprogram

Syfte och metod

Rädda Barnen arbetar genom projektet ”High Five” för barn och ungas rätt till en idrott fri från mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Som en del i projektet har Rädda Barnen låtit göra en undersökning bland föräldrar. Syftet med undersökningen var att få en bild av föräldrars erfarenhet av diskriminering och kränkningar av barn inom idrotten. Se vidare på Rädda Barnens hemsida www.raddabarnen.se/highfive.

Undersökningen ”Tryggt, roligt, schysst?” är genomförd av TNS SIFO på uppdrag av Rädda Barnen. Undersökningen genomfördes via telefonintervjuer i perioden 19 april – 11 maj 2013. Urvalet var riksrepresentativt och målgruppen var föräldrar med barn i åldern 7-17 år. 1002 intervjuer genomfördes, varav 500 pappor och 502 mammor. Av de 1002 föräldrar som intervjuades har 89 % barn som deltar eller har deltagit i idrott.

Resultat i sammandrag och sammanfattande kommentar

- Nära 9 av 10 (89 %) av de svarande har barn som deltar eller har deltagit i idrottsverksamhet. Bland dessa är det fotboll som är den klart största idrotten. 6 av 10 uppger att deras barn utövar eller har utövat denna sport. Innebandy (21 %), ridsport (14 %), gymnastik (12 %) och simning (12 %) är andra sporter som är populära bland de svarandes barn.
- När det gäller om de svarande någon gång sett en *ledare* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet uppger den största andelen att de aldrig har upplevt detta (66 %). Nära var fjärde (23 %) har dock sett detta förekomma vid flera tillfällen, 10 procent vid ett tillfälle. Jämfört med andra sporter är hockey den sport där flest uppger att de har upplevt detta vid flera tillfällen (39 %).
- Något flera har vid flera tillfällen sett en *annan förälder* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet (33 %). 13 procent har sett det förekomma vid ett tillfälle. I jämförelse med andra sporter är det också här hockey som är den sport där flest uppger att detta förekommit flera gånger, hälften (51 %) uppger detta.
- Mest vanligt är det att föräldrarna vid flera tillfällen har hört *barn/ungdomar* säga kränkande kommentarer eller uttala sig nedlåtande mot andra barn och ungdomar i samband med sitt idrottande. 42 procent anger detta, medan 8 procent har sett det förekomma vid ett tillfälle. I denna fråga är det fotboll som i störst utsträckning är den sport de svarande vid flera tillfällen har hört kränkande kommentarer från andra barn/ungdomar (49 %).
- Hälften (49 %) uppger att idrottsföreningen där deras barn är eller varit aktiva uppmanar dem som föräldrar att ingripa om de ser händelser som kan upplevas som kränkande i samband med idrottsutövning. Pappor uppger i större utsträckning än mammor att detta har förekommit (58 % vs 41 %). I jämförelse med andra sporter är det särskilt innebandy som sticker ut i denna fråga. 63 procent bland föräldrar med barn som är eller har varit aktiva inom innebandy säger att idrottsföreningen uppmanat till att gripa in.
- När det gäller kännedom om idrottsföreningens förebyggande arbete gällande diskriminering och kränkande behandling anger bara knappt 4 av 10 (36 %) att de känner till detta.
- 32 % uppger att de upplever att den idrottsförening där deras barn är eller varit aktiva använder sig av toppling.
- Bland de med lägre inkomst (14 600-20 900 per månad) som uppger att barnet slutat med sin idrott är det särskilt skälet att idrotten kostade för mycket och kravet på engagemang hos vårdnadshavare som var anledningen.

- De barn som slutat med idrott på grund av att de inte var tillräckligt bra på idrotten var oftast i åldern 7-10 år (41 %) eller 11-14 år (45 %). 56 procent var pojkar och 44 procent flickor.
- Elitsatsningar för barn inom idrotten är nära 6 av 10 negativt inställda till (59 %). 14 procent är positiva, och här ser vi att pappor i större utsträckning än mammor är mer positiva (16 % vs 11 %).
- 72 procent önskar att föreningen där deras barn är/varit aktiva arbetade mer aktivt och förebyggande mot kränkande behandling och diskriminering. I jämförelse med papporna är det flera mammor som önskar detta (76 % vs 68 %).

Undersökningen visar att barn kränks inom idrotten på olika sätt. Den bekräftar att föräldrar vill att idrottsföreningar ska arbeta mer för att motverka kränkningarna, och att det förebyggande arbetet inom idrotten mot detta inte fungerar tillfredsställande.

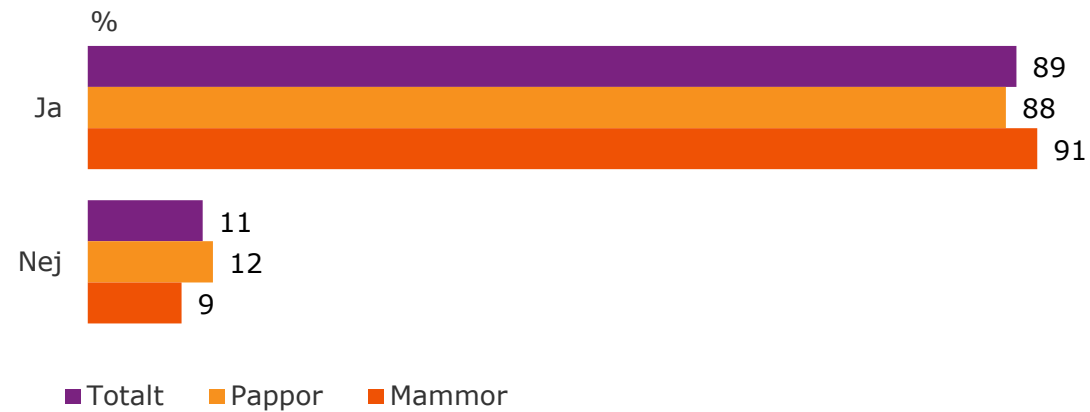
Barn ska inte behöva avstå från idrott för att de, i sitt eget eller andras tycke, inte anses vara tillräckligt duktig inom sin idrott.

För att minska kränkningarna och diskrimineringen inom idrotten behövs ett förebyggande arbete och alla berörda d v s ledare, föräldrar och barn måste på olika sätt involveras i det arbetet.

Undersökningsresultat

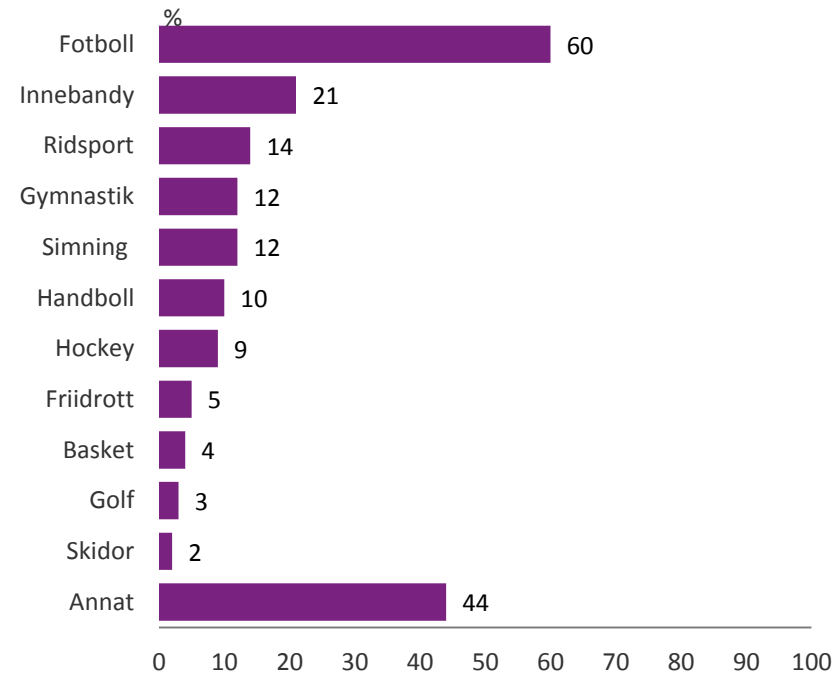
Fråga 2. Deltar något av dessa barn just nu, eller har något av dessa barn tidigare deltagit, i organiserad idrottsverksamhet, t ex i en idrottsförening?

Bastal: Samtliga (1002)



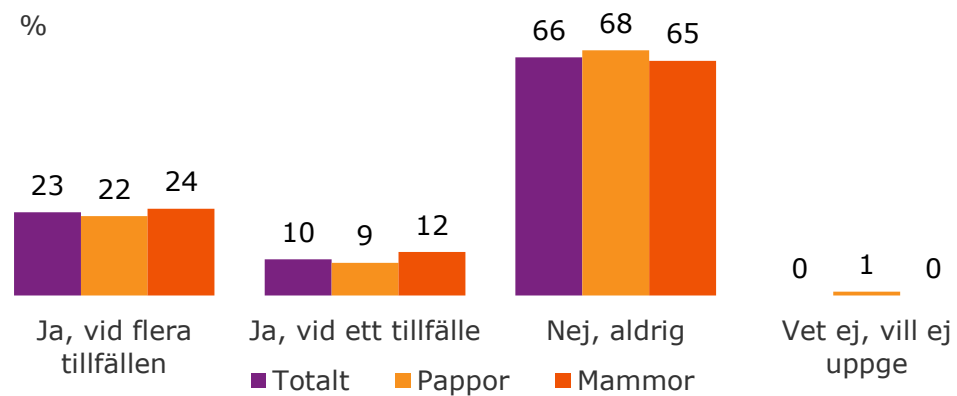
Fråga 3. Vad för idrott/aktivitet utövar/utövade ditt/dina barn?

Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896). Flera svar möjligt.

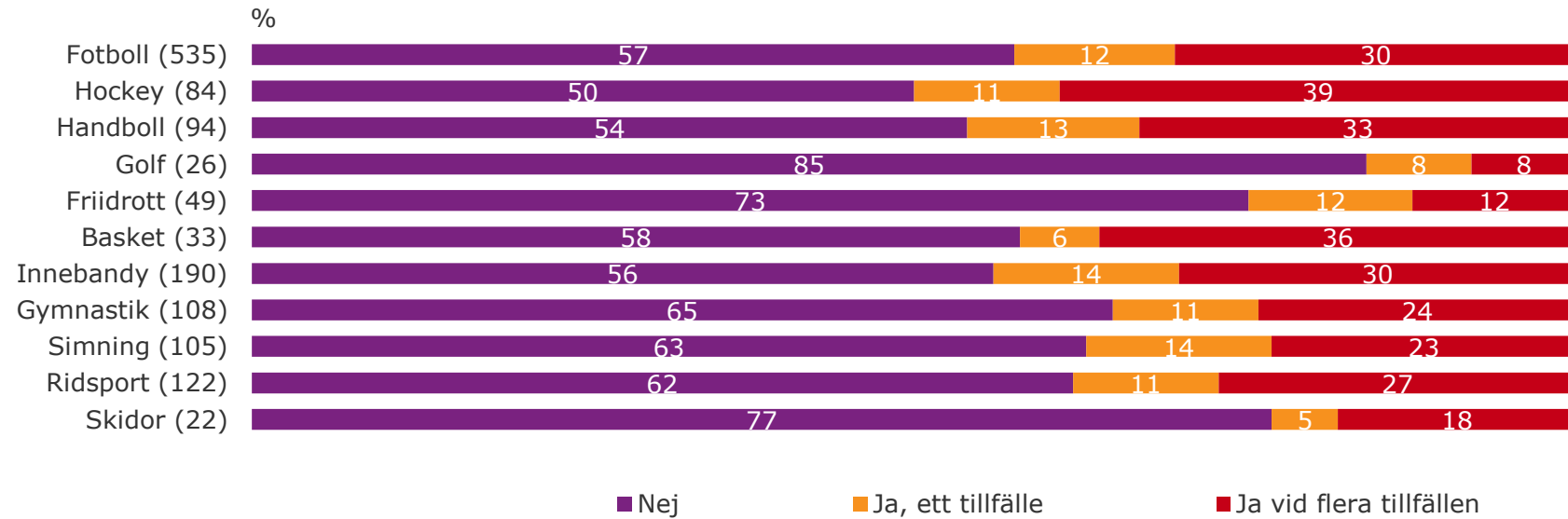


Fråga 4. Oavsett om det gäller ditt barn/dina barn, har du någon gång sett en *ledare* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet?

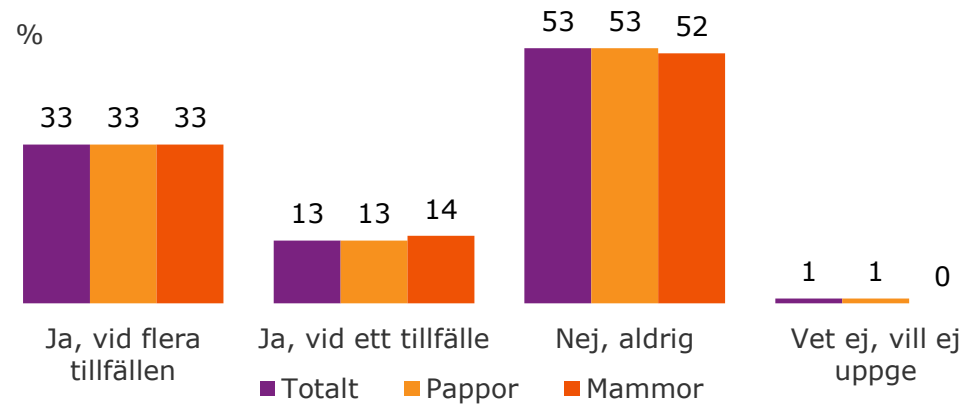
Bastal: Samtliga (1002)



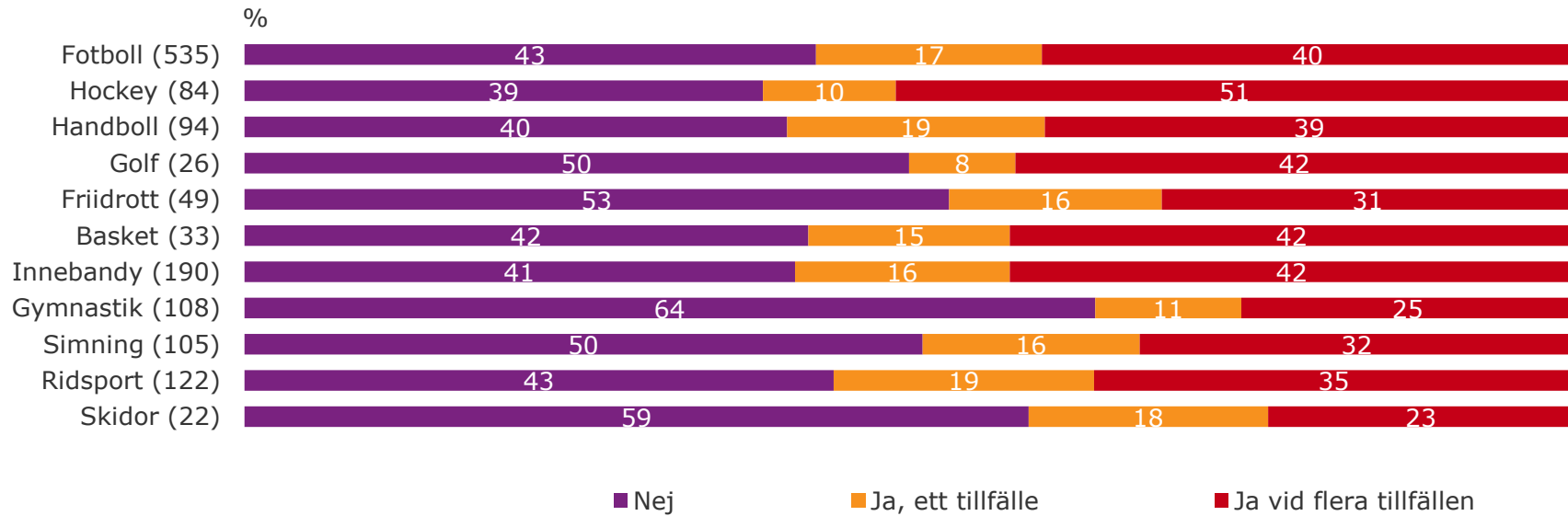
En korstabell mellan fråga 3 och 4 ger diagrammet typ av idrott vs sett en *ledare* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet. Bastal inom parentes



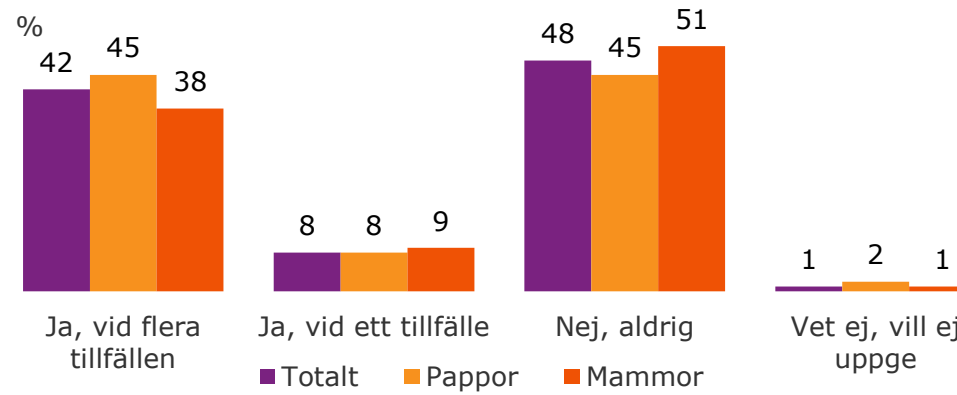
Fråga 5. Oavsett om det gäller ditt barn/dina barn, har du någon gång sett en annan *förälder* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet? Bastal: Samtliga (1002)



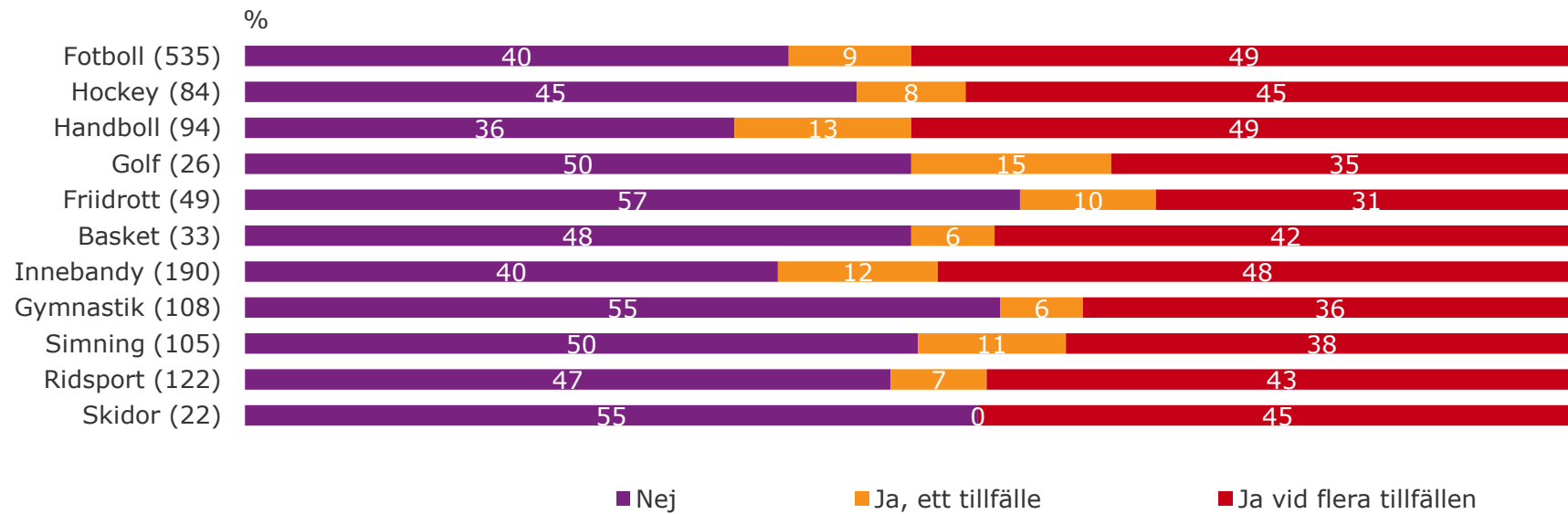
En korstabell mellan fråga 3 och 5 ger diagrammet typ av idrott vs sett en annan *förälder* hetsa, skälla eller ge kränkande kommentarer till barn i samband med idrottandet. Bastal inom parentes



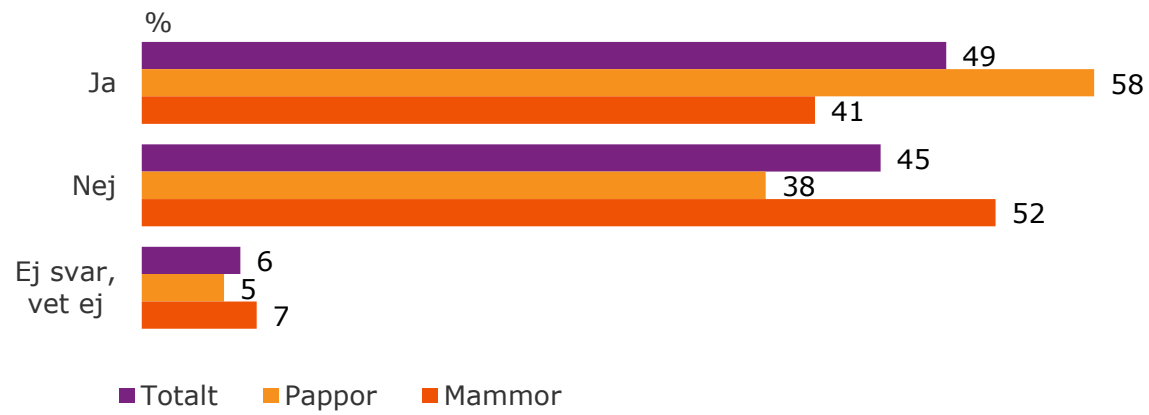
Fråga 6. Oavsett om det gäller ditt barn/dina barn, har du någon gång hört *barn/ungdomar* säga kränkande kommentarer eller uttala sig nedlåtande mot andra barn och ungdomar i samband med sitt idrottande? Bastal: Samtliga (1002)



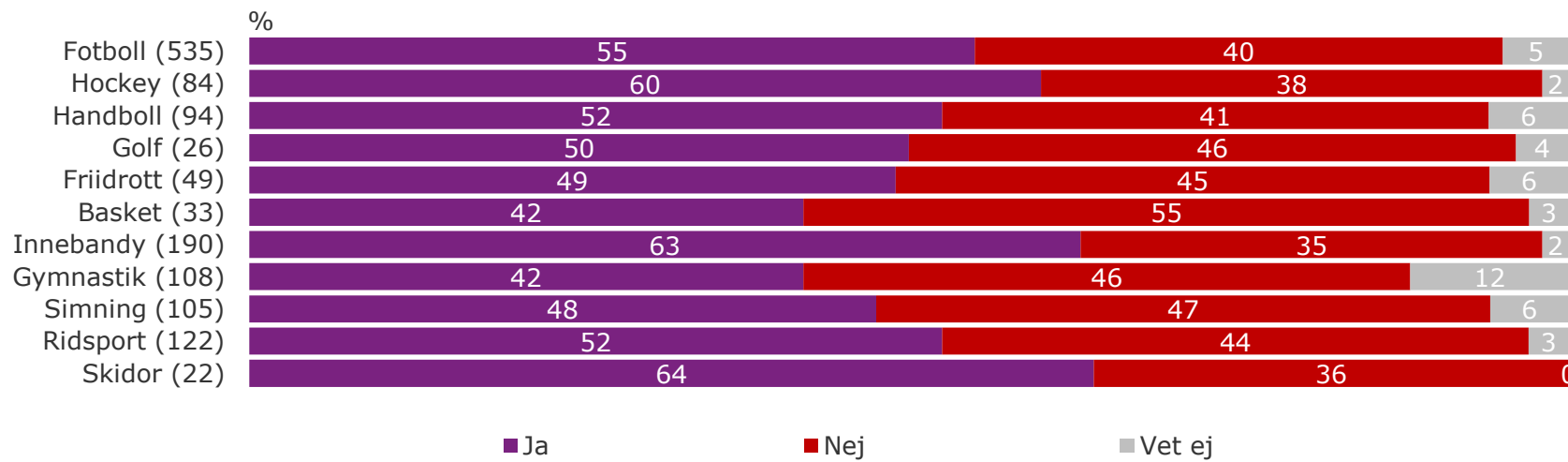
En korstabell mellan fråga 3 och 6 ger diagrammet typ av idrott vs hört *barn/ungdomar* säga kränkande kommentarer eller uttala sig nedlåtande mot andra barn och ungdomar i samband med sitt idrottande. Bastal inom parentes



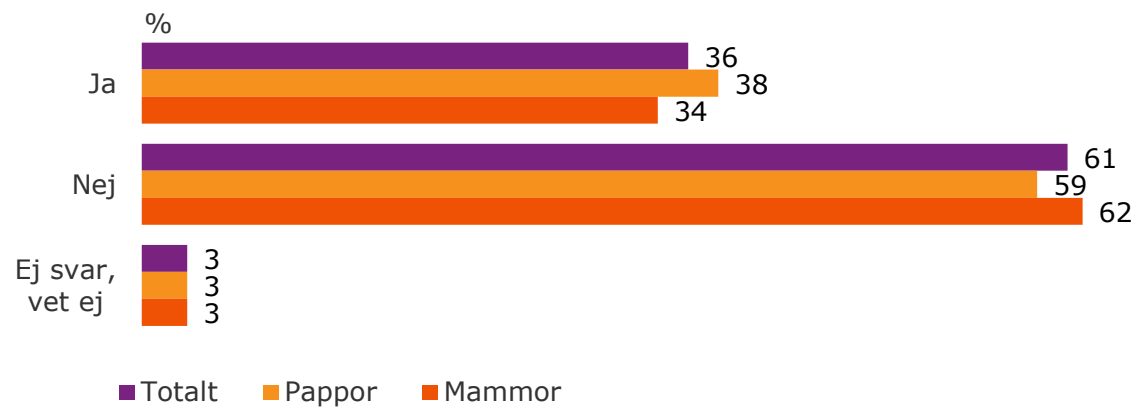
Fråga 7. Uppmuntrar idrottsföreningen där ditt barn/dina barn är eller varit aktiva dig som föräldrar att ingripa om du ser händelser som kan upplevas som kränkande i samband med idrottsutövning? Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)



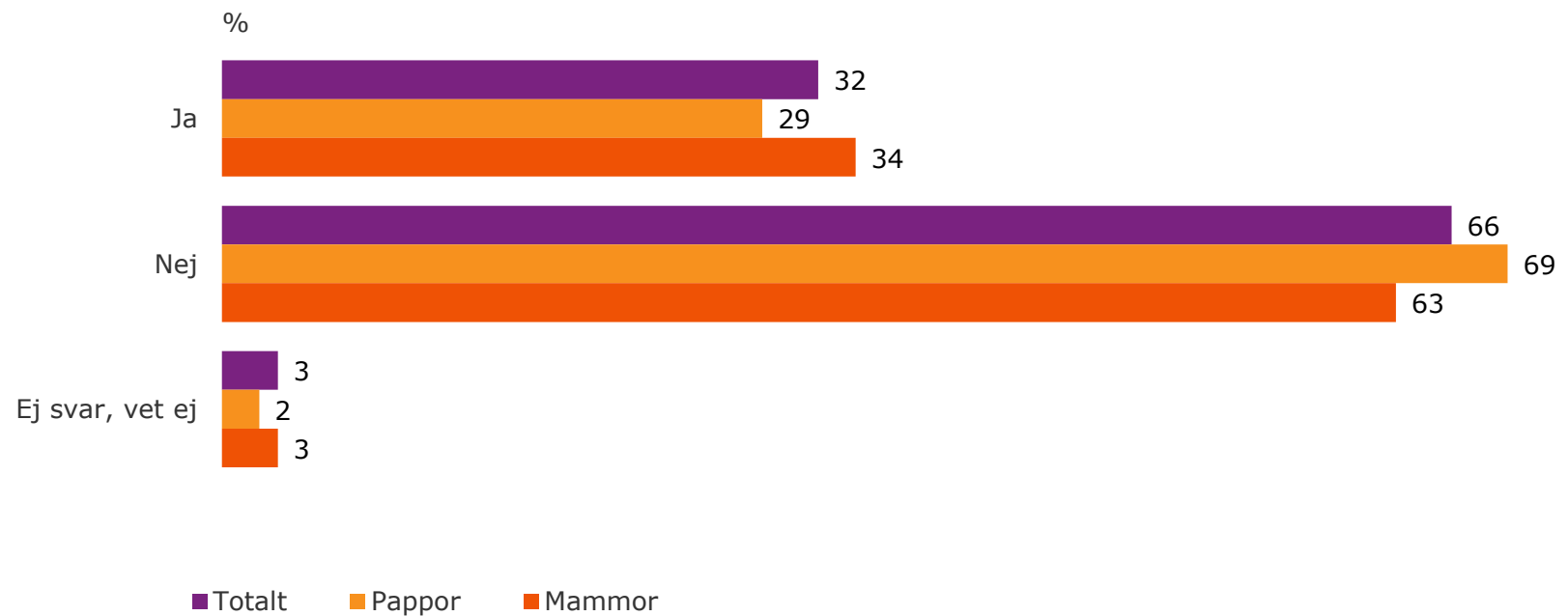
En korstabell mellan fråga 3 och 7 ger diagrammet typ av idrott vs uppmuntrar idrottsföreningen där ditt barn/dina barn är eller varit aktiva dig som föräldrar att ingripa om du ser händelser som kan upplevas som kränkande i samband med idrottsutövning. Bästal inom parentes



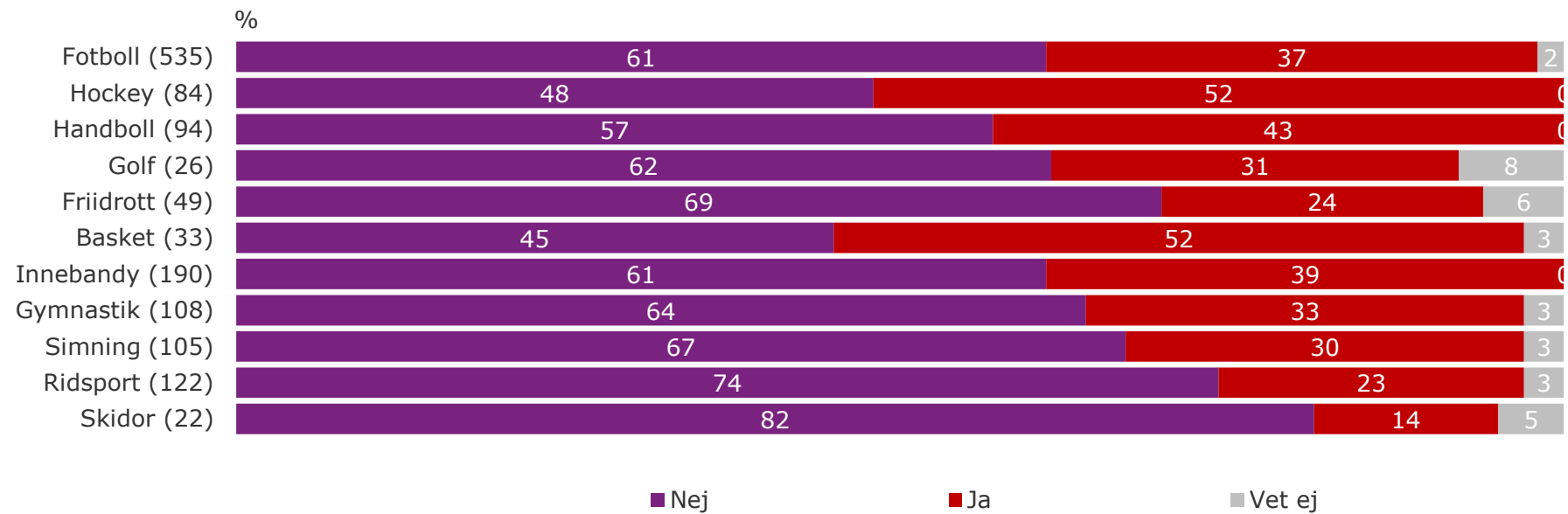
Fråga 8. Har du kännedom om idrottsföreningens förebyggande arbete och ev. handlingsplaner när det gäller att bekämpa diskriminering och kränkande behandling inom idrotten? Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)



Fråga 9. Upplever du att den idrottsförening där ditt barn/dina barn är/varit aktiva använder sig av toppning?
Med toppning menas att under hela eller delar av vissa matcher och tävlingar bara låta de bästa vara med för att öka möjligheten till seger. Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)

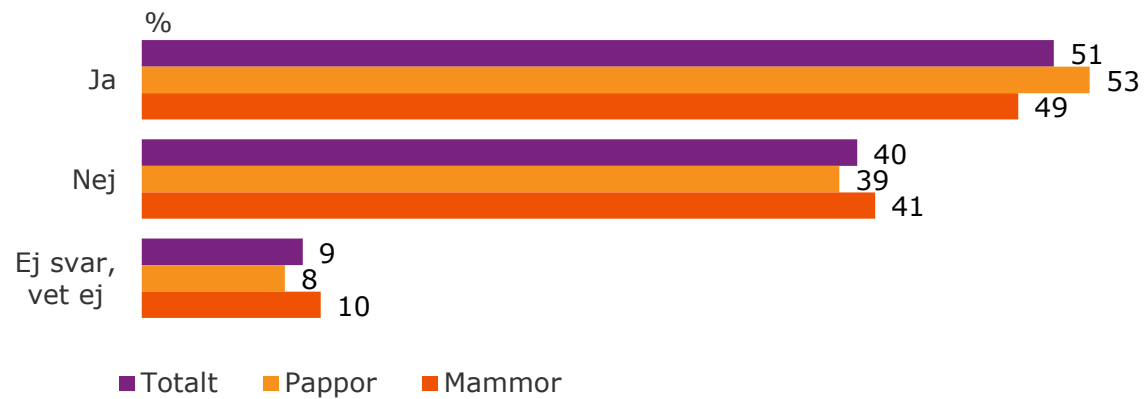


En korstabell mellan fråga 3 och 9 ger diagrammet typ av idrott vs upplever du att den idrottsförening där ditt barn/dina barn är/varit aktiva använder sig av toppning
 Bastal inom parentes

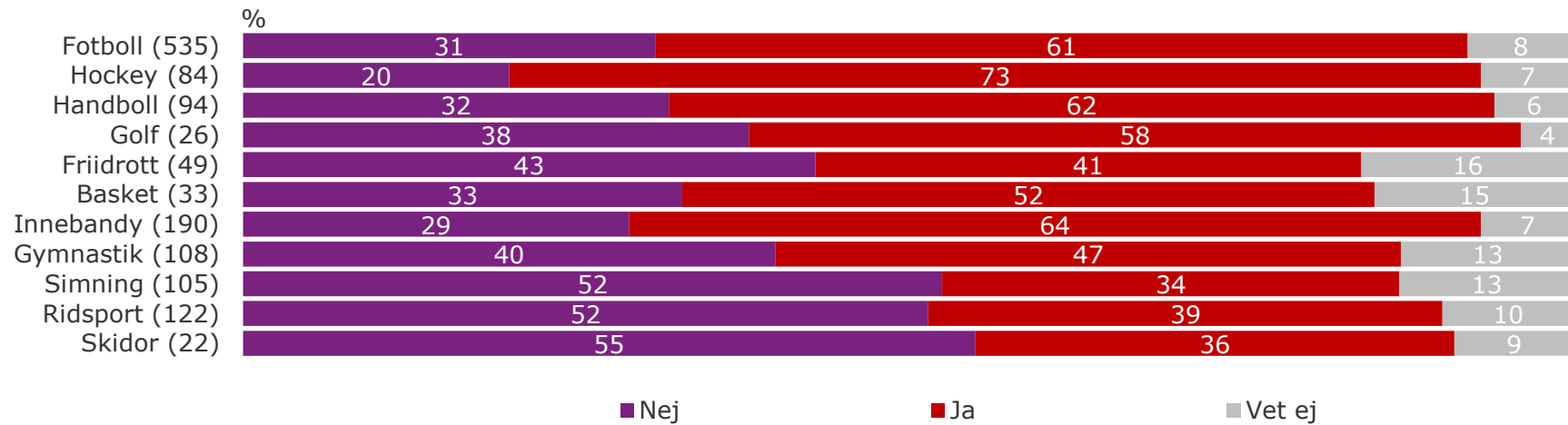


Fråga 10. Har du upplevt att andra idrottsföreningar inom den idrott ditt/dina barn är aktiva eller varit aktiva använder sig av toppning?

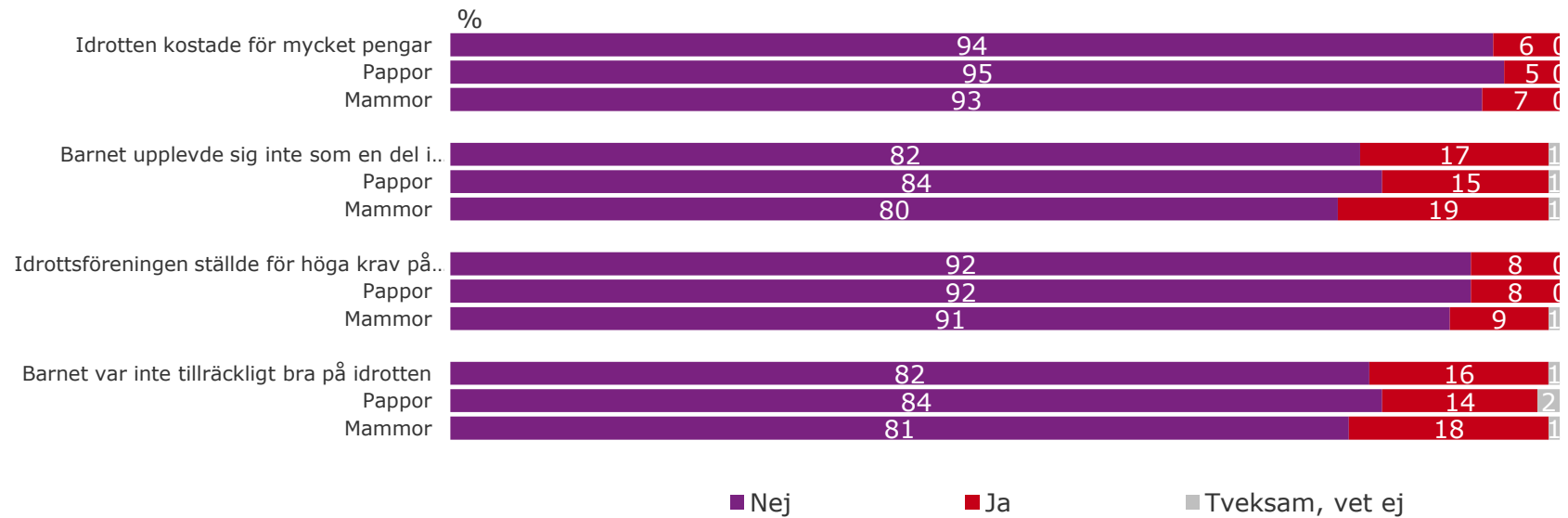
Med toppning menas att under hela eller delar av vissa matcher och tävlingar bara låta de bästa vara med för att öka möjligheten till seger Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)



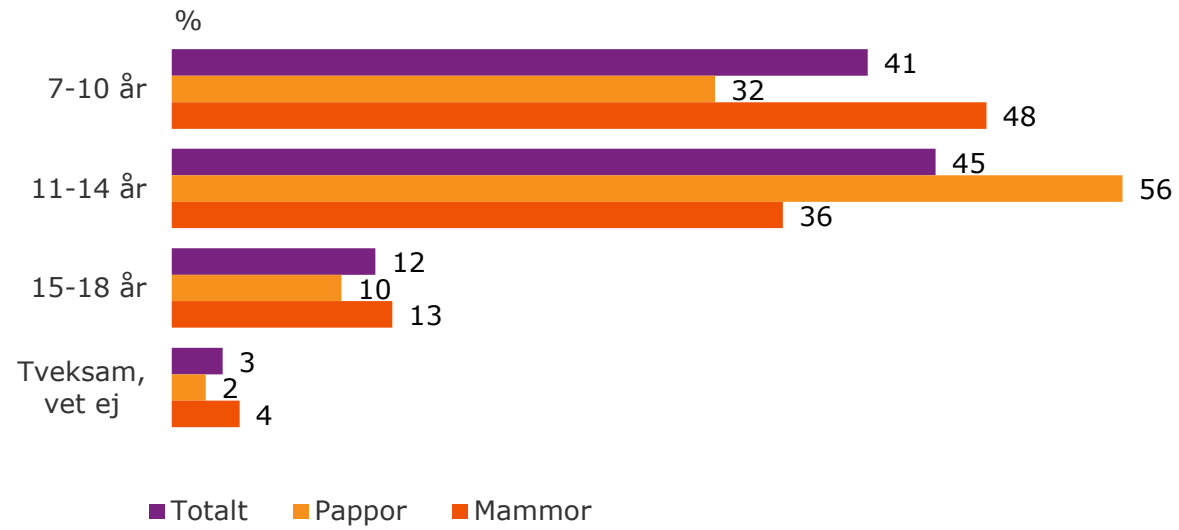
En korstabell mellan fråga 3 och 10 ger diagrammet typ av idrott vs upplever du att andra idrottsföreningar inom den idrott där ditt barn/dina barn är/varit aktiva använder sig av toppning,
 Bastal inom parentes



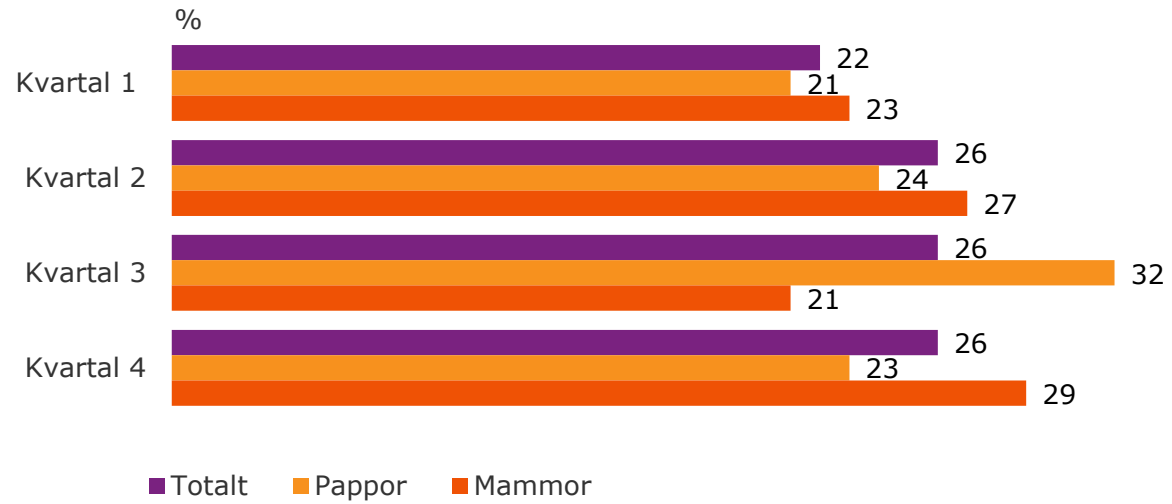
Fråga 11. Har något av följande bidragit till att ditt barn/något av dina barn har slutat med idrott?
 Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)



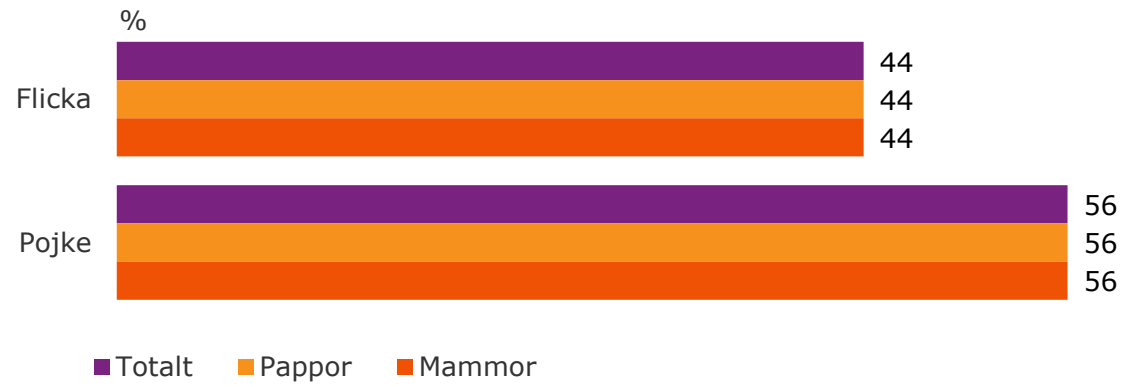
Fråga 12 a. Hur gammalt var ditt barn när det slutade? Bastal: Har barn som slutat med idrott pga. inte tillräckligt bra på idrotten (146)



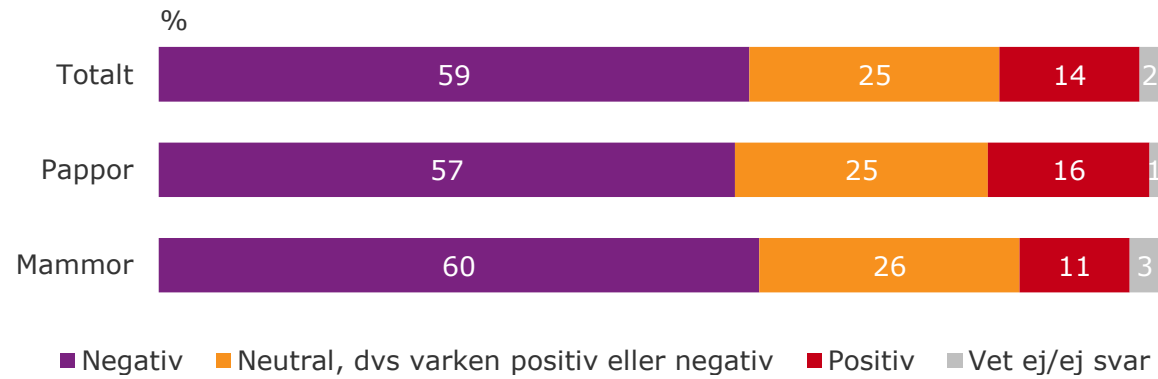
Fråga 12 b. När på året är detta barn fött? Bastal: Har barn som slutat med idrott pga. inte tillräckligt bra på idrotten (146)



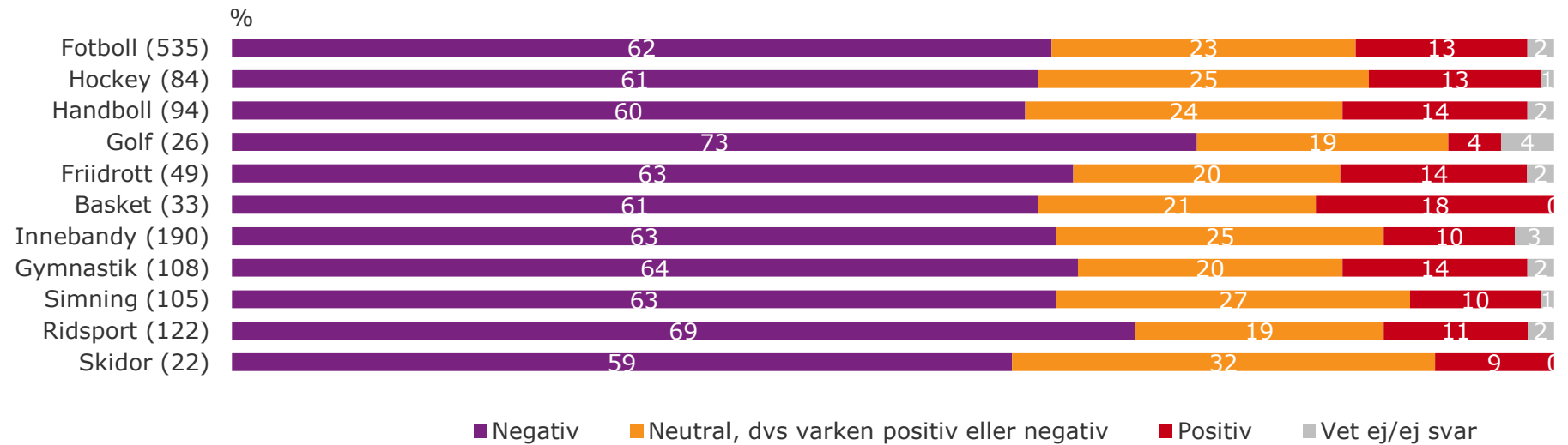
Fråga 12 c. Är det en flicka eller en pojke? Bastal: Har barn som slutat med idrott pga. inte tillräckligt bra på idrotten (146)



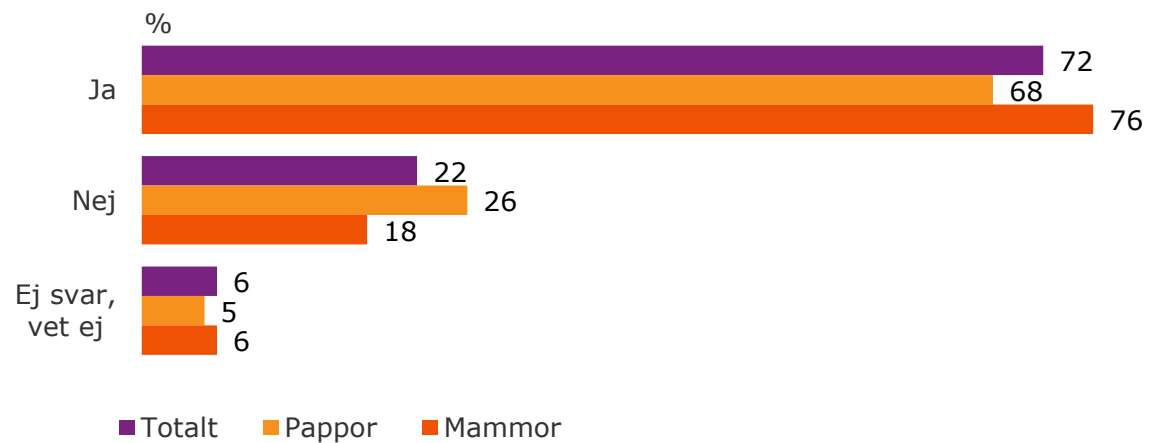
Fråga 13. Hur ser du generellt sett på elitsatsningar för barn inom idrotten? Med elitsatsning (för barn) avses en förening som medvetet satsar mycket resurser på ett antal utvalda barn (upp till 12 års ålder) som tränar organiserat flera gånger i veckan med det primära syftet att skapa framtida seniorelit. Bastal: Samtliga (1002)



En korstabell mellan fråga 3 och 13 ger diagrammet typ av idrott vs ser generellt sett på elitsatsningar för barn inom idrotten. Bastal inom parentes

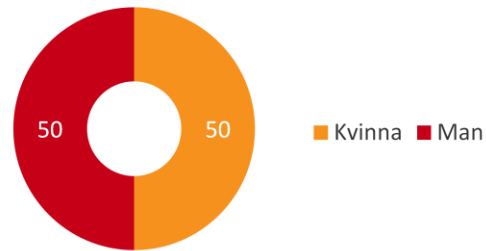


Fråga 14. Skulle du vilja att föreningen arbetade mer aktivt och förebyggande mot kränkande behandling och diskriminering?
Bastal: Har barn som deltar/deltagit i idrottsverksamhet (896)

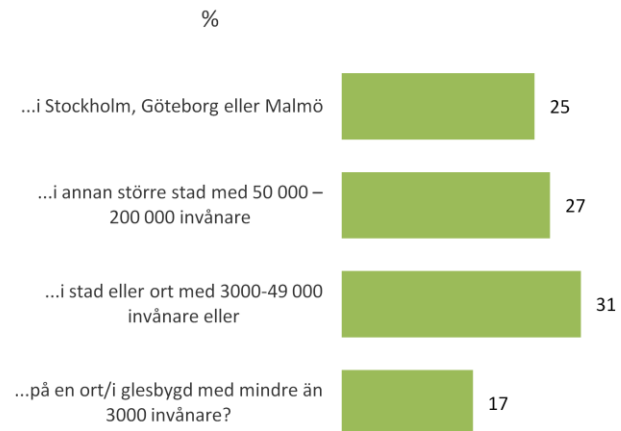


Bakgrundsfrågor Bastal:

Kön



Bostadsort



Inkomst

